

Főiskolai karunk jelentős szerepet tölt be a Dél-Dunántúl pedagógus-utánpótlásának biztosításában. A térség óvodáinak, iskoláinak nagy hányadában az intézményünkben végzett óvodapedagógusok, tanítók dolgoznak. Az utóbbi egy-két évtizedben az ország más tájain is bőven találunk a Kaposvári Tanítóképző Főiskolán, illetve jogutódján, a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Főiskolai Karán végzett szakembereket.

Főiskolánk fennállása óta mértékadó szerepet vállalt a működő pedagógusok szakmai továbbképzésében is. Az utóbbi években több területen szakirányú (szakvizsgával végződő) továbbképzést is végez. Ezek között egyik figyelemre méltó kezdeményezés az akkreditált szakirányú továbbképzési szakok beindítása, mint pl. a „gyakorlatvezető tanítók szakirányú továbbképzési szak”, amelyen 2001 júniusában végzett az első évfolyam.

A főiskolai, egyetemi integrációs folyamat részeként főiskolai karunk egyike annak a néhány intézménynek, amelyik egy szervezetbe tömörítette az alapképzés és a továbbképzés szakmai egységeit. A képzési kapacitás növekedésével párhuzamosan egyre több településen vonunk be óvodákat, iskolákat a hallgatók gyakorlati képzésébe.

Intézményünk tehát mind az alap, mind a továbbképzési feladatainak megoldásában intenzív kapcsolatban áll a szűkebb régió (Dél-Dunántúl) közoktatási intézményhálózatával, illetve az itt dolgozó pedagógus szakemberekkel. Szakmai hatása azonban érezhető szinte az egész országban. Ez azt jelenti, hogy főiskolai karunk képzési törekvései, pedagógiai, szellemi arculata, egyszóval képzési filozófiája rányomja bélyegét a magyar pedagógiai gyakorlat számottevő részére.

A korszerű pedagógiai gyakorlat kiterjesztése és stabilizálása azonban azt feltételeznél, hogy a releváns elméleti és gyakorlati képzés, valamint a közoktatási gyakorlat közti összhang minél teljesebb legyen. Ezt kívánná a szakképzésben egyre erőteljesebb piaci igényekhez való alkalmazkodás is. De az intézmény hatókörébe tartozó területtel való intenzív kapcsolatépítésre készítenek bennünket az Európai Unióban érvényesítendő normák is. Intézményünknek tehát tovább kell növelni szakmai és szellemi kisugárzását, jobban hozzá kell járulnia a korszerűbb, gyakorlatban jól alkalmazható PEDAGÓGIAI KULTÚRA terjesztéséhez és hatóerővé tételéhez. A főiskolai kar képzési szakemberei és a területen dolgozó gyakorlati szakemberek között tehát nő a kölcsönös szakmai kommunikáció szerepe, a területen dolgozó szakemberek pedig e kölcsönösségben gyakorlati munkájukhoz szakmai támaszt kapnának. Ily módon a lap szerzői gárdájába szívesen fogadnánk minden gyakorló pedagógust is, aki közreadná összegyűlt tapasztalatait, véleményét, észrevételeit.

A kölcsönös szakmai kommunikáció eszközeként, fórumaként alapítottunk egy szakmai folyóiratot, amelynek a neve KÉPZÉS ÉS GYAKORLAT. A lap elnevezése (címe) mögött alapítói megfontolások húzódnak meg.

- Egy olyan szaklapot szeretnénk megjelentetni, amely – reményeink szerint – betölti a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Főiskolai Kara és a hatókörébe tartozó intézmények és szakemberek közötti intenzív kapcsolatot.
- A lap fokozatosan olyan fórummá válhat, amelyben mind a főiskolai kar oktatói (esetenként más főiskolák oktatói) lehetőséget kapnak tudományos kutatásaik, elméleti feltevéseik, tanácsaik publikálására. Ugyanakkor a gyakorlati pedagógiai szakembereknek is mód nyílik tapasztalataik, próbálkozásaik, újszerű pedagógiai, módszertani kísérleteik közlésére.
- A lap által lenne megvalósítható az elméleti képzésben és a pedagógiai gyakorlatban dolgozó szakemberek párbeszéde, netán vitafórum fontos eszközévé is válhat.
- A folyóirat természetesen kitüntetett szerepet kap a hallgatók (a jövő pedagógusok) gyakorlati képzésével összefüggő szakmai, módszertani, szervezési kérdések, problémák, elméleti feltevések, kutatási eredmények közlésében. Ily módon fórumává válhat a gyakorló- és olyan iskolák mentorainak, akik jelentős szerepet vállalnak a hallgatók felkészítésében és pályaszocializációs feladatok megoldásában.
- A pedagógusképzéssel kapcsolatos szakirodalomban bőven olvashatunk az ún. „gyakorlatra orientált” képzésről. Tervezett kiadványunk fontos eszköze lehet azon eszmék gyakorlati megvalósítására irányuló törekvések bemutatásának, megvalósított változatai közlésének, amelyek a gyakorlatra orientált oktatás eszméjének realizálása felé mutatnak. A gyakorlatra orientáltság, mint eszmény, tehát kiléphetne elvont idea jellegéből, és az elméleti képzést végző oktatók számos empirikus tényhez, adathoz juthatnak, amit az elméleti oktatásban hasznosítani tudnak.
- A „Képzés és gyakorlat” című lap a Kaposvári Egyetem Pedagógiai Főiskolai Kar kiadásában – reméljük – tovább növeli intézményünk szakmai presztízsét, hozzájárul országos hírnévnek erősítéséhez, több területen ismert rangjának öregbítéséhez.
- A folyóirat kiadásával tehát az a célunk, hogy ráirányítsuk – és folyamatosan ébren tartsuk – az elméleti felkészítés és a mindennapi műhelymunka kapcsolatára, valamint a tanítójelöltek felkészítésében részt vevő oktatók és gyakorlatvezetők együttműködésére, a gyakorlatvezetők szakmai képzése és segítése érdekében folyó munkára. Célunk egyrészt annak a gondolatnak az erősítése, hogy tudományosan hiteles, de alkalmazható elméletet tanítsunk. Másrészt segítsük elő a tudatos, pedagógiailag minden elemében átgondolt iskolai gyakorlatot. Ebben a szellemben kell felkészítenünk hallgatóinkat a tanítói szerepre, a gyakorlatvezetőket pedig pedagógiai gyakorlatuk irányítására. A tematikailag szerteágazónak látszó folyóirat alapeszméje tehát az lehetne: segítse elő, hogy tudományos, hasznosítható és társadalmi szempontból releváns pedagógiát műveljünk és alkalmazzunk. Az előbbi célnak megfelelően a folyóirat tartalmi, szerkezeti tagoltságát a következőképpen képzeljük el:

I. TANULMÁNYOK, ESSZÉK

Ebbe a „rovatba” főiskolai oktatók, gyakorlóiskolai pedagógusok, külső (területi) iskolákban dolgozó mentorok, iskolavezetők és bármilyen szerepkört betöltő pedagógusok írásait várjuk. Az írások műfajilag lehetnek elméleti, empirikus vizsgálatokra épülő tanulmányok, szakcikkek, recenziók, ajánlások, esetelemzések, kommentált (elemzett) óravázlatok, a tanítással-

neveléssel összefüggő tervezetek, programok, vitára „ingerlő” esetek, helyzetek, amelyek mögött elméleti problémák is sejlenek.

II. MŰHELY (és pedagógia kultúra)

Az iskolai munkában, a pedagógiai gyakorlatban megvalósult, átélt esetek, helyzetek, elért eredmények szakszerű leírása, bemutatása. Gyakorlati problémák megoldására válaszkérés, vagy megoldások indoklása, elemzése. Ebben a rovatban nyilván elsőbbséget élveznének a mai pedagógiai életben jelentkező új követelmények, célok megvalósítását reprezentáló tervek, megoldások. Néhány ilyen témát figyelmébe ajánlanánk a leendő szerzőknek.

- **Tanterv és valóság.** A NAT – a kerettanterv, a helyi tanterv kapcsolata, összefüggései a gyakorlatban.

- **Az óvodai nevelés gyakorlata.** Az óvoda-iskola kapcsolata, tervezés az óvodában, az epochális nevelés problémái stb.

- **A tanítás-tanulás, valamint a nevelés pedagógiai, módszertani, szociálpedagógiai, szociokulturális problémái, kérdésköre.** Ezen belül:

- a demokratikus iskola – az iskolai demokratizmus;

- a differenciált tanítás és nevelés (együttnevelés és egyéni bánásmód. Az individuálpedagógia érvényesíthetősége. A konstruktivista ismeretelméleti felfogás helye a kezdőszakaszban);

- a másságból (etnikai, vallási, nemi, szociokulturális, egészségügyi) eredő nevelési problémák és megoldások. A pozitív szemlélet érvényesítése a másság megítélésében. Az interkulturális pedagógiai (az adott gyermekcsoportban más-más adottságokhoz, feltételekhez alkalmazható pedagógiai) megoldások;

- toleranciára nevelés;

- az erkölcsi, világnézeti nevelés, ethosz és éthosz az iskolában;

- a készség- és képességfejlesztés gyakorlati eljárásai, és ezzel összefüggésben az aktiválás, a motiválás eszközei, lehetőségei. A különféle kompetenciák fejlesztése: a kognitív (az önfenntartó, stabilizáló védelmet biztosító), a szociális (a különböző közösségek működését, fennmaradását, védelmét elősegítő) kompetenciák fejlesztésének gyakorlat példái;

- az eszköztudás és tartalomtudás fejlesztésének problémái;

- iskolai ünnepélyek nevelő hatása:

- a) nemzeti ünnepek

- b) vallási ünnepek (karácsony, húsvét, pünkösd)

- c) a település ünnepei

- d) az iskola (történetével, működésével stb.) ünnepei

- e) tanévnyitó – tanévzáró

- f) ünnepi rendezvények (halottak napja, október 6 stb.)

- g) hagyományok: az iskolában, a településen, az osztályban, az iskola arculata,

presztízse

- **kapcsolatok és a nevelési színterek (család, kortárs csoport, politikai és civilszervezetek):**

- a) osztályok között

- szülőkkel

- civil szervezetekkel

- politikai szervezetekkel
- a település másik iskolájával
- a régió valamelyik iskolájával külföldi iskolá(k)val
- b) híres emberekkel, elődökkel
- c) az iskola volt diákjaival
- d) elszármazottakkal.

E rovatunkkal szeretnénk hangsúlyozni, hogy folyóiratunk nem akar csupán elméleti vagy elméletieskedő folyóirattá, a gyakorló pedagógusokat, mint potenciális szerzőket kirekesztő fórummá válni. Noha az elméleti aspektusokat, megközelítéseket tárgyaló „tanulmányjelle-gű” írásoknak szívesen helyt adunk (l.: Tanulmányok c. rovat!), de leginkább arra törek-szünk, hogy a közoktatási praxis és e praxist átélő szerzők írásai fórumhoz jussanak egy olyan folyóiratban, amelynek feltett szándéka és vezető elve a képzés (ha tetszik: az elméleti felké-sztés), valamint (ha tetszik: a minden-)napi pedagógiai gyakorlat szükségleteinek az össze-hangolását elősegíteni.

Megjegyezzük, hogy a lapnak küldött írások szakmai, szaktárgyi tartalmától függően esetleg szaktárgyi-tantárgyi rovatokat is szervezhetünk (pl.: vizuális nevelés, ének-zenei nevelés, matematika stb.)

III. Gyakorlati képzés – mentorképzés

a) Az egyes intézményekben folyó gyakorlati képzésről, annak szervezési-szervezeti meg-oldásairól, intézményi tapasztalatairól, sajátosságairól, intézkedési terveiről szóló írások ro-vata. A gyakorlatvezetők, a mentorok (külső szakmai gyakorlatot irányítók) írásai „ahogy én csinálom” jellegével.

b) Mentorképzés hazánkban és külföldön – történeti és jelenkori továbbképzési tervek elemző értékelése és megjelentetése, információk.

c) Ahogy mi látjuk – hallgatók véleményét, javaslatait tartalmazó írások, illetve a gyakor-lati képzési folyamatban készített tervezeteik, vázlataik, egyéb dokumentált megnyilatkozá-saik, munkájuk (szemléltető eszközök stb.) kapnak helyet ebben a rovatban.

IV. Kitekintés – az egyetemi tanárképzésről, a külföldi elméleti és gyakorlati képzésről, más szakmában folyó gyakorlati képzésről szóló írásokat, szacikket várunk ebbe a rovatba.

V. A szerkesztőség válaszol.

Reálisan szemlélve a pedagógiai gyakorlatot, jól tudjuk, hogy gyakran kerülnek gyakorló pe-dagógusok dilemmák, problémák elé, de kételyek, ellentétes – ellentmondásos – helyzetek is előfordulnak munkájukban. Ezek megoldásához, vagy legalábbis megoldásuk megpróbá-lásához a tágabb szakmai közösség segítségét célszerű segítségül hívni.

E rovatunkkal lényegében e célt szolgálunk. Mintegy konzultációs, esetleg vitafórumot, tá-gabb szakmai közösségben folyó „párbeszédet” szeretnénk biztosítani. Mondhatnánk: pár-beszéd a mindennapi gyakorlati pedagógiai gondjainkról, vagy afféle kérdezz-felelek funk-ciót betöltő rovatnak szánjuk tehát. Ezzel is folyóiratunk „életközelségét” szeretnénk hang-súlyozni.

VI. Híreink – aktuális közlések főiskolánkról és az iskolákról, illetve a gyakorlati képzés egé-szével, egyes intézményekkel kapcsolatban.

Folyóiratunk szerkezetével kapcsolatos terveinket természetesen nem tekintjük lezártnak. A megjelenéssel és az olvasók, leendő szerzők közreműködésével további szerkezeti módosításokra vállalkozunk.

Várjuk szerzőink írásait és olvasóink véleményét.

Szerkesztőség

Gyakorlati képzést irányító főigazgató-helyettesek tanácskozása 2002. december 11–12-én főiskolai karunk látta vendégül az ország tanítóképzős főiskolai karainak és önálló főiskoláinak a gyakorlati képzést irányító főigazgató-helyetteseit, valamint a gyakorlóiskolák igazgatóit. A tanácskozást főiskolai karunk szervezte, amelyen részt vett Sipos János közoktatási államtitkár-helyettes és dr. Rádli Katalin főosztályvezető-helyettes is. Mindketten előadást is tartottak. Sipos János A közoktatás jelene és jövője a kormányprogram alapján, dr. Rádli Katalin pedig A gyakorlati képzés aktuális kérdései a pedagógusképzésben címmel. Az előadásokat élénk érdeklődés, majd pedig tartalmas beszélgetés, vita követte. Téma volt az Európai Unióhoz csatlakozás több problémája, mint pl. az az európai normának tekinthető elvárás is, hogy a felsőoktatási intézmények építsenek ki tartalmas szakmai kapcsolatokat a hatókörükbe tartozó közoktatási intézményekkel. De a gyakorlóiskolák igazgatói körében a fő téma a gyakorlati képzésnek a kreditrendszerre való átalkotása volt. Több intézmény bemutatta saját tervét erre vonatkozóan. Érdekes elemként vetődött fel a kreditrendszerrel kapcsolatos vitának a hallgatók szabadságfoka és a kreditrendszer összefüggése.

A gyakorlati képzést irányító főigazgató-helyettesek tanácskozásának résztvevői és a vendéglátók